

Reactie op het wetsvoorstel wijziging Wet dieren over de regulering van de aantallen productierechten in relatie tot de volksgezondheid (internetconsultatie, 14 juli 2014)

Wij kunnen ons in grote lijnen vinden in het doel van de wetswijziging, namelijk het bieden van de bevoegdheid aan besturen van provincies en gemeenten om het aantal landbouwhuisdieren te reguleren. In de ogen van Natuur & Milieu is het echter ook nodig – zeker in de concentratiegebieden – om dieraantallen te beperken vanwege milieuredenen. Juist omdat in gebieden met een hoge veedichtheid de accumulatie van gezondheids- en milieuproblemen onvoldoende wordt meegewogen. Daarnaast pleiten wij ervoor om bevoegdheden voor het Rijk op te nemen omdat gezondheids- en milieuproblemen over de gemeente- en provinciegrenzen heengaan.

Concreet stellen wij voor:

1. alle gezondheids- én milieuaspecten te benoemen in de motivatie voor het wetsvoorstel resp. in de Memorie van Toelichting (MvT). Zie voor een overzicht van milieu en gezondheidsaspecten de bijlage.
2. een normstelling voor stikstofemissies op te nemen zodat een veedicht gebied ook aangewezen kan worden wanneer emissies van een veehouderijlocatie of van een gebied een bepaalde norm overschrijden. Het is logisch hiervoor aan te sluiten bij de kritische depositiewaarde voor stikstofdepositie in (Natura 2000) natuurgebieden. De depositie is immers afhankelijk van het aantal dieren en de stalsystemen rondom dat gebied. Met de aanwijzing van een veedicht gebied wordt aldus een instrument gecreëerd ter ondersteuning van de Programmatische Aanpak Stikstof.
3. bevoegdheden voor het Rijk op te nemen voor de aanwijzing van veedichte gebieden als voor de normstelling met betrekking tot dieraantallen in een veedicht gebied, per veehouderijlocatie en per oppervlakte-eenheid. Redenen hiervoor zijn:
 - a. Een uniforme aanpak te garanderen in situaties waar (nieuwe) inzichten nopen tot dwingend ingrijpen
 - b. Vermijden van rechtsongelijkheid, in geval er heel verschillend wordt omgegaan met de aanwijzing van veedichte gebieden c.q. de normstelling hiervoor (door provincies c.q. gemeenten).
 - c. Idem, het vermijden van rechtsongelijkheid voor de normstelling van de veedichtheid per oppervlakte-eenheid door provincies.

Daarnaast vragen wij:

4. om een beleidsprogramma op te zetten om invulling te geven aan een geïntegreerde gezondheids- en milieunormstelling. Het beleidsprogramma dient in de wet te worden genoemd.
5. om de bepaling met verwijzing naar de wet Economische delicten opnieuw te bezien. Mede gezien ons pleidooi voor een brede fundering op alle milieu- en gezondheidsaspecten vinden wij dat het mogelijk moet zijn om zware sancties op te leggen in gevallen waar ernstige situaties voor de gehele omgeving (dreigen te) ontstaan. Het wetsvoorstel gaat bij deze verwijzing uit van overtredingen (MvT pag 34). Wij vinden dat het milieu- en gezondheidsbelang zwaarder moet wegen.

Voor de duidelijkheid. Wij zijn het eens met de mogelijkheid om (uit voorzorg) te kunnen sturen op dieraantallen van alle veehouderijen. Het is een goede zaak dat het wetsvoorstel in het bijzonder het aanwijzen van veedichte gebieden regelt (art 2a.2), met daaraan gekoppeld een verbod om in dat gebied en op een veehouderijlocatie meer dieren te houden (art 2a.3 en 2a.4). Echter, het stellen van grenzen aan concentraties van dieren behoeft een brede motivatie - ook vanuit het milieu - die bovendien niet alleen bij Provinciale Verordening hoeft te worden geregeld maar waarvoor het Rijk eveneens verantwoordelijk is.

Informatie:

Ben Hermans

Natuur & Milieu

Bijlage bij

Reactie op het wetsvoorstel wijziging Wet dieren over de regulering van de aantallen productierechten in relatie tot de volksgezondheid (internetconsultatie, 14 juli 2014)

Milieu- en gezondheidsaspecten betrokken bij het houden van dieren in gebieden en veehouderijlocaties

In veel gebieden is door het houden van grote aantallen vee in dichte concentraties een ernstige situatie ontstaan voor omwonenden. Deze situatie wordt lang niet altijd erkend. De impact van veehouderijlocaties op de volksgezondheid is veel groter dan het risico dat (concentraties van) dieren infectieziekten op elkaar en op mensen kunnen overbrengen. En is veel breder dan het fysieke aspect alleen. Mensen kunnen hinder ondervinden of zelfs ziek worden van:

Ammoniak uit mest

Volgens de Gezondheidsraad bestaan er grote onzekerheden over de gezondheidseffecten van stikstof, met name ammoniak uit mest. Bovendien dragen ammoniak en stikstofoxiden bij aan de vorming van fijnstof dat eveneens aantoonbaar schadelijk is voor longen en luchtwegen (zie o.a. brief van stas IenM, 28 maart 2013). Het gezondheidsprobleem is volgens Natuur & Milieu niet te scheiden van het milieuprobleem. De schadelijkheid van N-emissies uit zich in de stikstofdepositie in natuurgebieden in een wijde omgeving.

Overbemesting van grond- en oppervlaktewater

De uitspoeling van meststoffen in grond- en oppervlaktewater leidt onder meer tot de belasting van nitraat in drinkwatergebieden en is daarmee een probleem voor de bereiding van drinkwater. Dit probleem is weliswaar onderkend, maar nog lang niet overal opgelost. Het gaat ook niet alleen om nitraat. Overbemesting kan leiden tot verhoogde sulfaatconcentraties, zuur water en hoge concentraties metalen in het diepere grondwater. Sulfaat leidt op sommige plekken nu al tot problemen in het oppervlaktewater met directe gevolgen voor het milieu. Ook kunnen omstandigheden ontstaan die leiden tot de vorming van H₂S-gas wat directe gevolgen heeft voor de gezondheid (zie <http://library.wur.nl/WebQuery/hydrotheek/2058415>).

Fijnstof

Fijnstof kan drager zijn van bacteriën en virussen met schadelijke effecten voor de gezondheid (bijv. Q-koorts). Het begrip fijn stof omvat alle in de lucht zwevende deeltjes met een aerodynamische diameter kleiner dan 10 micrometer (PM₁₀). Van fijnstof zijn alleen depositienormen, geen emissienormen bekend. De PM₁₀ norm wordt in intensieve veehoudergebieden herhaaldelijk overschreden. In 26 gemeenten vindt overschrijding van de norm voor fijn stof (PM₁₀) plaats ten gevolge van emissie□bijdragen van veehouderijen. Deze overschrijdingen zijn met name in Gelderland, Limburg en Noord-Brabant (bron RIVM, dec 2013).

Digestaat uit mestbewerkingsinstallaties

Doordat er minder N in digestaat zit dan in de verse mest zou ammoniakuitstoot bij uitrijden over het land minder zijn. Probleem met digestaat is echter dat niet bekend is wat er precies aan mineralen en ziektekiemen in zit. Er is geen beleid geformuleerd, hoewel de stas IenM onlangs wel heeft toegezegd te werken aan certificering van (co-)vergistinginstallaties.

Restproducten uit luchtwassers

Het waswater van luchtwassers bevat restproducten zoals ammoniumsulfaat maar mogelijk ook zwavelzuur. Dit waswater wordt over het land uitgereden terwijl er geen normen voor zijn. Hoewel er wel klachten zijn, zijn de gezondheidseffecten nog nauwelijks in beeld.

Geur

Stank is een negatieve factor voor de belevingswaarde en heeft daarmee ook effect op gezondheid. Uit onderzoek van de Milieufederatie Limburg blijkt dat in de zes Peelgemeenten in Limburg (Venray, Horst a.d. Maas, Peel en Maas, Leudal, Nederweert en Weert) minimaal 11.000 inwoners geurhinder ondervinden. Indien wordt uitgegaan van de strengere GGD-norm bedraagt het aantal geurgehinderden zelfs ruim 28.000 inwoners (Rapport bepaling geurhinder zes gemeenten Noord-Limburg, febr 2014). De indruk is dat geurhinder veel te beperkt wordt meegenomen in het gemeentelijk vergunningenbeleid voor veehouderijlocaties.

Transportbewegingen

Voer moet worden aangevoerd; mest afgevoerd. Er zijn meer transportbewegingen in de nabijheid van veehouderijen naarmate er meer dieren worden gehouden. Vaak zijn deze transporten van grote omvang. Dit bedreigt de leefbaarheid en vergroot de kans op ongelukken.

Lichthinder

Stallen en erven worden verlicht. Vooral grote stallen kunnen lichthinder veroorzaken voor mens en dier.

Geluidhinder

Geluid is een stressfactor die ernstige gevolgen kan hebben voor de volksgezondheid. Er is geen systematisch overzicht van geluidbronnen op of in directe relatie tot veehouderijen. Noch van technieken en maatregelen om geluidsoverlast te beperken. Toekomstig inzicht hierin kan leiden tot de behoefte om hiervoor beleid te ontwikkelen.

Info

N&M

Ben Hermans

06 -46646324